

คู่มือ

แนวทางการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี

กองคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

สารบัญ

หน้า

แนวทางการดำเนินการ.....	๑
๑. การเตรียมการ.....	๑
๒. การกำหนดวัตถุประสงค์.....	๑
๓. การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย.....	๒
๔. การเลือกพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย.....	๒
๕. การป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการจัดกิจกรรม.....	๓
๖. การจัดการด้านการประสานงาน.....	๔
๗. เนื้อหาและหลักสูตรการจัดกิจกรรม.....	๖
๘. การวางกระบวนการจัดกิจกรรม.....	๗
๙. การเลือกวิทยากร.....	๘
๑๐. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม.....	๑๐
๑๑. การประเมินผลการจัดกิจกรรม.....	๑๑
ผลการนำเสนอของนักเรียน ผู้เข้าร่วมกิจกรรม.....	๑๒

คำนำ

ปัจจุบันสังคมไทยเปิดกว้างมากขึ้น การติดต่อสื่อสารเป็นไปได้ง่าย มีการเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตเกือบทุกพื้นที่ ซึ่งเด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางโลกออนไลน์ได้อย่างรวดเร็ว อันมีผลทั้งด้านบวกและด้านลบ จึงจำเป็นต้องมีการจัดการด้านการควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนไม่ให้ตกอยู่ในความเสี่ยงจากการถูกล่อลวงไปในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ

กองคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจรับผิดชอบการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้มีความห่วงใยเด็กและเยาวชนที่อาจตกเป็นเหยื่อในการเข้าสู่กระบวนการค้าบริการทางเพศ จึงมีความตระหนักให้สังคมมุ่งเน้นไปในเชิงป้องกันปัญหาต้นทาง โดยป้องกันไม่ให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดแสวงหาประโยชน์การค้าบริการทางเพศ จากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชนของชาติ

กองคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ปลอดภัยจากปัญหาการค้าประเวณีได้

กองคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
มีนาคม ๒๕๖๑

แนวทางการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี

ปัจจุบันปัญหาเด็กและเยาวชนที่ความรุนแรงมากขึ้น ส่วนหนึ่งเกิดจากครอบครัว ขาดความรัก ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญของเทคโนโลยีและสื่อต่างๆ ที่เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ดังนั้น ทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมในการป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชน โรงเรียนต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อและเห็นคุณค่าตนเอง สังคมมีการดูแลซึ่งกันและกัน

การดำเนินงาน

กองคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ได้จัดกิจกรรมการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี จำนวน ๔ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๔ - ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐ “ค่ายเยาวชนสร้างเสริมพลัง สรรสร้างจรรยาบรรณความดีสู่สังคมไทย” ณ วาสนาดีแคมป์ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๒ - ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ “การประชุมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา” ณ ธนิตา ลาภานันท์ รีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๖ - ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑ “การประชุมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ครั้งที่ ๒” ณ คิงการ์เด็นทิว รีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๓๐ - ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑ “การประชุมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ครั้งที่ ๓” ณ โรงแรมภูเก็ตเมอร์ลิน อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

แนวทางการดำเนินการของแต่ละกระบวนการ

จากการทบทวนรูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี หลังจากที่ได้จัดไปแล้ว ๔ ครั้ง เพื่อได้แนวทางการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน และนำความรู้ไปปรับปรุงกระบวนการทำงาน และพัฒนา แนวทางการดำเนินการของแต่ละกระบวนการ ประกอบด้วย

๑. การเตรียมการก่อนดำเนินโครงการ เป็นภารกิจที่สำคัญในขั้นแรก เนื่องจากการวางแผนทางและเป้าหมาย การจัดทำแผนล่วงหน้า นำไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์และรูปแบบการจัดกิจกรรม การกำหนดหลักสูตร การจัดหาวิทยากร การเลือกสถานที่จัดกิจกรรม การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย การเลือกสื่อ การประเมินผล การเตรียมแบบทดสอบทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรม เป็นต้น

ข้อสังเกต ข้อดีและสิ่งที่ควรปรับปรุงจากการบันทึกปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ไว้หลังจากที่ได้จัดกิจกรรมไปแล้ว ควรนำไปทบทวนแก้ไขในโอกาสต่อไป

๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นส่วนสำคัญของโครงการ เนื่องจากวัตถุประสงค์จะนำไปสู่การประเมินผล ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ถ้าหากวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน จะไม่สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และวัตถุประสงค์ยังเป็นสิ่งกำหนดกระบวนการปฏิบัติการจัดทำหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์อีกด้วย

/ การจัดกิจกรรม ...

การจัดกิจกรรมการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาการค้าประเวณี มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๒.๑ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี

๒.๒ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมายให้รู้เท่าทันและตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

๓. การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย จะต้องสอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายแต่ละช่วงวัยมีพื้นฐานองค์ความรู้ที่แตกต่างกัน

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ และครู

โดยพิจารณาว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นวัยช่วง “วัยหัวเลี้ยว หัวต่อ” เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาเด็กติดเพื่อน ติดหู ติดโซเซียล มีเดีย สารพัด “การเสพติด” ที่มีความอันตราย เพราะวัยหัวเลี้ยว หัวต่อ เป็นวัยที่เปราะบาง หากก้าวผ่านเส้นอุปสรรคเหล่านี้ไปได้แล้ว อนาคตของเด็กก็จะปลอดภัย

จากข้อมูลสถิติของกระทรวงสาธารณสุข ได้สรุปไว้ว่า ปัญหาการค้าประเวณี มีการนำเด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ที่อยู่ในช่วงอายุมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะเข้าสู่การค้าประเวณี

๔. การเลือกพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย

โดยพิจารณาข้อมูลจากรายงาน “สถานการณ์การค้ามนุษย์” ซึ่งมีข้อเท็จจริงและข้อค้นพบปรากฏว่า ปัญหาการค้าประเวณีเด็ก เป็นประเด็นใหญ่ในพื้นที่ โดยประเทศไทยอยู่ใน ๓ สถานะ ทั้งเป็นพื้นที่ต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง สามารถแบ่งสภาพปัญหาเป็น ๒ ประเภท คือ

๔.๑ การค้าประเวณีเด็กไทย เมื่อสังคมไทยเจริญขึ้น การค้าประเวณีก็มีการเปลี่ยนแปลงหลากหลาย และซับซ้อนยิ่งขึ้น จากที่เคยเร่ขาย และอยู่ประจำช่อง มาเป็นการขายทางโทรศัพท์ ทางเว็บไซต์ รวมไปถึงการค้าประเวณีในแบบธุรกิจแฝงในอาชีพอื่น เช่น นักร้อง และพนักงานเสิร์ฟในภัตตาคารและสถานบันเทิง เป็นต้น ทั้งนี้ด้วยเหตุปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ ในเมืองใหญ่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ และภูเก็ต เป็นต้น มีสถานบันเทิง บาร์ สถานอาบอบนวด หรือแม้กระทั่งในภัตตาคารที่มิวงดนตรี เป็นต้น ล้วนแล้วแต่มีธุรกิจค้ำกามแฝงอยู่ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม แบบเปิดเผย และนอกจากเป็นธุรกิจแฝงแล้ว การค้าประเวณีในเมืองท่องเที่ยว ซึ่งมีนักท่องเที่ยวต่างชาติผู้มาเพื่อแสวงหาความสุขจาก 3S คือ Sea Sand Sun เช่น เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จะมีการค้าประเวณีแบบขายตรง โดยการออกเดินเร่ขายและผู้ค้าประเวณีในลักษณะนี้มีทั้งหญิงแท้ และหญิงเทียม หรือสาวประเภทสอง

๔.๒ การค้าประเวณีเด็กต่างชาติ ปัญหาเรื่องการค้าประเวณีเด็กต่างชาติ ลักษณะของสภาพปัญหา คือมีการนำเด็กจากประเทศเพื่อนบ้าน เข้ามาค้าประเวณีบริเวณชายแดนและจังหวัดใกล้เคียงในรูปแบบของช่อง และร้านอาหารโอเค พื้นที่ใจกลางเมืองอุดรธานี ถือเป็นแหล่งขายบริการทางเพศเด็กต่างชาติ ที่รุนแรงที่สุด มีการจับกุมโดยหน่วยงานภาครัฐ และถูกนำเสนอข่าวต่อสื่อมวลชนหลายครั้ง แต่ก็ยังมีการเปิดให้บริการอย่างโจ่งแจ้งจนถึงทุกวันนี้ ขณะที่เว็บไซต์ของนักเที่ยวกลางคืนแห่งหนึ่ง มีการนำเสนอข้อมูลของช่องในจังหวัดอุดรธานีอย่างแพร่หลาย ผู้เข้าใช้บริการในเว็บไซต์ดังกล่าวมีการรวมตัวกัน เพื่อเดินทางมายังจังหวัดอุดรธานี เพื่อซื้อบริการทางเพศโดยเฉพาะ

/ ซึ่งสอดคล้อง ...

ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสถิติของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๕๕ พบว่า แหล่งค้าบริการทางเพศที่สูงสุดเป็นลำดับแรก ได้แก่ ร้านคาราโอเกะ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๒๘ ลำดับที่สอง ได้แก่ ร้านอาหารหรือสวนอาหาร คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๐๘ และลำดับที่สาม ได้แก่ บาร์เบียร์ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๐ จังหวัดที่มีแหล่งค้าบริการทางเพศสูงสุด ๓ ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี กรุงเทพมหานคร และภูเก็ต

จากเหตุปัจจัยดังกล่าวข้างต้น สภาพปัญหาการค้าประเวณีอาจส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงในการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีที่เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะเด็กวัยมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องเรียนรู้เพื่อเข้าใจถึงสถานการณ์ทางสังคม จะได้มีทักษะหรือภูมิคุ้มกันในการป้องกันตนเองให้รอดพ้นจากสถานการณ์ปัญหาต่างๆ เพื่อป้องกันความเสี่ยงในการค้าประเวณี และสามารถปรับตัวได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง กองคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ในฐานะเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพสตรี ตลอดจนขับเคลื่อนระบบงานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพผู้ประสบปัญหาจากการค้าประเวณีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงได้จัดกิจกรรมการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย เด็ก เยาวชน นักเรียน เกิดการรับรู้และเข้าใจ และมีทักษะการดำเนินชีวิตในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างปลอดภัย และเสริมสร้างเครือข่ายเพื่อน ครู หน่วยงานองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ ให้มีบทบาทสำคัญในการช่วยกันสอดส่องดูแลเฝ้าระวังป้องกันปัญหาการถูกล่อลวงหรือชักจูงเด็กและเยาวชนมิให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

๕. การป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการจัดกิจกรรม กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๒

เนื่องจากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี กำหนดจัดกิจกรรมระยะเวลา ๓ วัน ๒ คืน จึงจำเป็นต้องมีวิธีบริหารจัดการที่เหมาะสม และการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมมีความต่อเนื่องลงตัว ได้แก่ ความรู้เรื่องการสร้างภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามรอยพระราชจริยวัตรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ การจัดกิจกรรมศึกษาดูงานต้นแบบการดำเนินงานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมการรู้เท่าทันและตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ละลายพฤติกรรม เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รู้จักเพื่อนต่างโรงเรียน การสร้างเครือข่ายผู้นำเด็กและเยาวชนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น การสร้างความตระหนักในการป้องกันปัญหาการค้าประเวณี

ทั้งนี้ มีข้อพึงระวังในการดำเนินกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ต้องออกไปพักค้างแรมนอกสถานศึกษา ทำกิจกรรมและทัศนศึกษา จึงควรระวังในเรื่อง “ปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่อาจเกิดขึ้น” เป็นความเสี่ยง จึงต้องดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ ให้สถานศึกษามีหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองให้ความยินยอมแก่ทางโรงเรียนในการนำนักเรียนไปทำกิจกรรมนอกสถานศึกษาแบบพักแรม โดยส่งแบบตอบรับ พร้อมระบุชื่อ - สกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ ของผู้ปกครองและครูผู้ดูแล ให้เป็นไปด้วยความสมัครใจ

/ ๕.๒ สถานศึกษา ...

๕.๒ สถานศึกษาจัดให้มีครูหรือผู้ช่วยเป็นพี่เลี้ยงดูแลนักเรียนตลอดช่วงเวลาจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดระเบียบวินัย ความเรียบร้อยและความปลอดภัย

๕.๓ มีการปฐมนิเทศ แจกกฎระเบียบ ข้อปฏิบัติตนในการใช้สถานที่และการอยู่ร่วมกันระหว่าง การทำกิจกรรมนอกสถานศึกษา

๕.๔ จัดที่พัก ห้องน้ำ แยกกันระหว่างชายและหญิงเป็นสัดส่วน โดยมีผู้รับผิดชอบดูแลเป็นกลุ่มย่อย และสถานที่จัดกิจกรรม ต้องมีความปลอดภัยในการพักผ่อน

๕.๕ ไม่อนุญาตให้นำเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ พกพาอาวุธ สิ่งเสพติด อุปกรณ์การเล่นพนัน เข้าไปในสถานที่จัดกิจกรรมหรือสถานที่พักผ่อน

๕.๖ ให้คำนึงถึงความเหมาะสมของอัตราส่วนในการจัดครูต่อนักเรียน ๑ ต่อ ๒๕ ในการดูแล รักษาความปลอดภัย ซึ่งเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการในการพานักเรียน นักศึกษา ไปนอก สถานศึกษาและเดินทางไกล เข้าค่ายพักแรมของลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๑

๕.๗ สร้างความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ครูหรือผู้ช่วยผู้ควบคุมดูแลมีความรับผิดชอบ อย่างรอบคอบ

๖. การจัดการด้านการประสานงาน

การดำเนินงานจัดกิจกรรมที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาอุปสรรคของการประสานงาน คือ การสื่อสาร เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน ปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่ ข้อมูลล่าช้าเกินไป รับและส่งข้อมูลผิดพลาด เพิกเฉยและหลงลืม และไม่ได้รับความร่วมมืออย่างจริงจัง มีเงื่อนไขข้อจำกัดค่อนข้างลำบาก ซึ่งเป็นที่ทราบดีว่า การประสานงานที่ดี ควรเป็นการติดต่อสื่อสาร ๒ ทาง (Two-Way Communication) คือ ต้องอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน จากการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง งานจึงจะบรรลุผล

องค์ความรู้ “เทคนิคการประสานงาน (Cooperation Technique) สำคัญสำเร็จ”

๖.๑ การประสานงานด้วยหนังสือ ให้แจ้งเหตุและที่มา แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของหน่วยงาน ที่ขอรับการสนับสนุน ความจำเป็นในการขอความร่วมมือ ชี้ให้เห็นประโยชน์ร่วมกัน และแสดงความขอบคุณ

๖.๒ การใช้เครื่องมือสื่อสาร ให้เตรียมข้อมูลอย่างถูกต้อง ควรใช้เทคนิคการประสานงาน แบบสุภาพ อ่อนโยน น้ำเสียงสุภาพ ไพเราะ เหมาะสม สร้างทัศนคติที่ดี มีความเป็นเหตุเป็นผล หากมีข้อสงสัย ควรติดต่อกลับ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และขอบคุณเมื่อได้รับความร่วมมือ ตลอดจนรู้จักนำเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ โทรสาร อีเมล (e-mail) website ที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพูดคุยทางโทรศัพท์เป็นการสื่อสารผ่านคำพูด ผู้ที่อยู่อีกฟากฝั่งหนึ่งไม่สามารถเห็น สีหน้า หรือท่าทางได้ ดังนั้นการสื่อสารที่ชัดเจนชัดคำด้วยน้ำเสียงที่เป็นมิตรและเป็นมืออาชีพเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง น้ำเสียงที่ใช้ควรเป็นน้ำเสียงปกติ ไม่ตะโกน และไม่ใสอารมณ์ในขณะที่พูดโทรศัพท์ ไม่รับประทานอาหารหรือ ดื่มน้ำขณะปฏิบัติหน้าที่ เพราะการรับโทรศัพท์ในขณะที่มีอาหารอยู่ในปากแสดงถึงความไม่สุภาพ ทั้งนี้ ทักษะในการฟังเป็นสิ่งจำเป็นมาก และกล่าวทวนข้อความอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้แน่ใจว่าคุณรับข้อมูลมาอย่างถูกต้อง ครบถ้วน

/ การใช้ ...

การใช้เครื่องมือสื่อสาร มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

- ก่อนเริ่มประสาน คิดก่อนว่า ต้องการอะไร เมื่อไร ที่ไหน อย่างไร ควรติดต่อใคร หน่วยงานใด
- ควรมีบัญชีโทรศัพท์ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้เป็นส่วนตัว และส่วนกลาง
- เมื่อติดต่อกับผู้ใด ควรจดชื่อและเบอร์โทรศัพท์ของผู้นั้นไว้ ใช้ติดต่อในโอกาสต่อไป
- เมื่อรับปากเรื่องใดไว้ ต้องรีบทำ เช่น จะรีบส่งโทรสารไปให้ จะรีบทำหนังสือไป
- กล่าวคำขอบคุณทุกครั้ง ก่อนจบการสนทนา

๖.๓ การพบปะด้วยตนเอง ให้เตรียมข้อมูลอย่างถูกต้อง ครบถ้วน มีทัศนคติที่ดีต่อกัน มีบุคลิกภาพที่ดีเพื่อสร้างความน่าประทับใจ น้ำเสียงสุภาพ ไพเราะ เหมาะสม หน้าตายิ้มแย้ม แสดงความเป็นมิตร การแสดงออกที่เหมาะสม เช่น ระยะห่าง การสัมผัสกาย การวางท่าทางของร่างกาย เป็นต้น เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี

วิธีการประสานงาน

๑) กำหนดโครงการหรือกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้มีการปฏิบัติที่เข้าใจตรงกัน ในบางกรณี จะต้องจัดทำตารางเวลาการปฏิบัติงานโดยมีรายละเอียดที่ครบถ้วนสมบูรณ์

๒) ให้ทุกคนเข้าใจในวัตถุประสงค์โครงการหรือกิจกรรมทั้งหมด ให้ทราบว่าใครหรือหน่วยงานใด มีหน้าที่อะไร กำลังทำอะไรอยู่ ตลอดจนอนาคตจะทำอะไรต่อไป โดยจัดทำ Organization Chart และ Job Description ของคนหรือหน่วยงานไว้

๓) ควรศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่จะติดต่อด้วย เพื่อความสะดวกในการประสานงาน และให้ความสำคัญต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่จะติดต่อประสานงานด้วย

๔) สร้างความเข้าใจในเรื่องที่ต้องการประสานขอความร่วมมือจากบุคคลอื่น หรือจากหน่วยงานอื่น ให้ชัดเจน

๕) บอกเล่าเหตุการณ์ต่างๆ ให้ผู้ที่ติดต่อหรือประสานงานได้ทราบล่วงหน้า เพื่อจะได้เตรียมข้อมูลได้ทันเวลา

๖) เมื่อได้ติดต่อประสานงานไปแล้ว ไม่ควรเร่งรัดเพื่อให้ได้ข้อมูล หรือสิ่งที่ตนเองต้องการอีก เพราะจะสร้างความรำคาญให้กับหน่วยงานหรือบุคคลที่ติดต่อด้วย

๗) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล ในเรื่องที่จะติดต่อประสานงานด้วยความละเอียดถี่ถ้วน โดยใช้แบบฟอร์มในการปฏิบัติงาน (Working Paper) และรายงานเป็นหนังสือ (Written Report)

๘) พยายามจดจำชื่อบุคคล หรือหน่วยงานที่ต้องการติดต่อ หรือเคยติดต่อประสานงานได้อย่างแม่นยำ

๙) จัดเก็บสำเนาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ เพื่อประโยชน์ในการติดต่อค้นหา และประสานงาน

สรุป “การประสานงาน” เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ความจริงใจ ความอดทนอดกลั้น ความยิ้มแย้มแจ่มใส ในการติดต่อกับบุคคลอื่น เพื่อขอรับการสนับสนุน ขอความร่วมมือ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน การประสานงานที่ดี ช่วยให้การงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มผลสัมฤทธิ์ของงาน

/ ๗. เนื้อหา ...

๗. เนื้อหาและหลักสูตรการจัดกิจกรรม

การวางหลักสูตร ควรให้ความสำคัญกับวิธีการถ่ายทอด โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเด็ก ให้เด็กเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและกระบวนการกลุ่ม ซึ่งมีการทดลองลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง เพื่อให้เกิดทักษะมากกว่าการจำหรือรับรู้ โดยวิทยากรเป็นผู้สรุปแนวคิดเพิ่มเติมความรู้เพิ่มเติม

เนื้อหาการจัดกิจกรรม ได้ให้ความสำคัญโดยเน้นการพัฒนาทักษะคุณภาพชีวิตให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษามีความรู้การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เด็กและเยาวชนมีศีลธรรม และคุณธรรม เพื่อสร้างค่านิยม จิตสำนึกที่ถูกต้องและมั่นคงขึ้นในสังคมไทย ตลอดจนมีส่วนร่วมในการเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันปัญหาการค้าประเวณี รวมถึงส่งเสริม สนับสนุนบทบาทเครือข่ายองค์กรประชาสังคมด้านเด็ก เยาวชน ให้มีความเข้มแข็งในการสร้างเสริมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ด้านสันติภาพและการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อสร้างความเข้มแข็ง ป้องกันมิให้เด็ก เยาวชน หลงเข้าสู่วงจรการค้าประเวณีได้ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ซึ่งอาจถูกล่อลวงไปค้าประเวณีได้ ลักษณะของการดำเนินกิจกรรม โดยยึดเด็ก เยาวชน เป็นสำคัญ ประกอบด้วย

๗.๑ ความรู้ ความเข้าใจการสร้างภูมิคุ้มกัน “ชีวิตมีสุขอยู่อย่างพอเพียง” การครองตน การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักการทรงงาน เดินตามรอยเท้าพ่อหลวง ปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิตประจำวัน เสริมพลัง สร้างความตระหนัก และจิตสำนึกในการปฏิบัติตนตามระเบียบแบบแผนอันดีงามของสังคม โดยให้ความรู้ในหัวข้อ “เศรษฐกิจพอเพียงกับการครองตน เพื่อชีวิตที่เป็นสุขตามรอยเท้าพ่อหลวงรัชกาลที่ ๙”

- การศึกษาดูงานปราชญ์ชาวบ้าน “กลุ่มผ้าโบราณ” ต้นแบบการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมการย้อมไหมจากดอกบัวแดง การเรียนรู้และการมัดย้อมผ้าจากสีธรรมชาติ ดอกบัว ใบไม้ โคลน และการเรียนรู้การทำกระเป๋าจากเศษผ้า เป็นต้น เพื่อได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการครองตน

๗.๒ การรู้เท่าทันและตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีตามหัวข้อเรื่อง ดังนี้

- สร้างภูมิคุ้มกันอย่างไรให้ปลอดภัย
- รู้มึย การขายบริการมีกฎหมายดูแลนะ
- การสร้างเครือข่ายเพื่อเฝ้าระวังการป้องกันการค้าประเวณี
- ระวังตัวอย่างไรไม่ให้ถูกหลอกไปขายบริการ
- ปัญหาการค้าประเวณีที่พบเห็น
- จะทำอย่างไรเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์การค้าประเวณี ๕ ประเด็น ดังนี้ ถ้าถูกหลอกไปขายบริการทางเพศจะทำอย่างไร จะป้องกันตนเองอย่างไรไม่ให้ถูกหลอก การเฝ้าระวังไม่ให้ตกเป็นเหยื่อการขายบริการ อิทธิพลของสื่อออนไลน์ต่อการขายบริการ ขายบริการสบายจริงหรือ
- การรักษานวลสงวนตัวจำเป็นหรือไม่
- ทำอย่างไรปัญหาการค้าประเวณีจะลดลง

/ - ทำอย่างไร ...

- ทำอย่างไรภายใต้สถานการณ์ทางสังคมด้านการค้าประเวณี ตามประเด็นต่างๆ ดังนี้
ชายตัวดีมีชัย ชายบริการทางสื่อออนไลน์ หญิงหรือชายก็ขายบริการได้ ภัยมีตจากการขายบริการ ทำอย่างไรไม่ให้มี
การขายบริการ

๗.๓ กิจกรรมสันตนาการ กลุ่มสัมพันธ์ : ละลายพฤติกรรม ได้แก่ เล่นเกมส์ ร้องเพลง ฝึกสมาธิ
เพื่อฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ การสร้างทักษะและการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น เพื่อให้เด็กและเยาวชน
ได้รู้จักเพื่อนต่างโรงเรียน ถือเป็นสร้างเครือข่ายผู้นำเด็กและเยาวชนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน
ก่อให้เกิดสายสัมพันธ์ที่ดี มีความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ในการสร้างจิตสำนึกอันดีงาม และตระหนักถึงการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี

๗.๔ กิจกรรมเคารพธงชาติ การออกกำลังกายตอนเช้า ความรู้และข้อคิดธรรมะกับการดำเนินชีวิต
และสวดมนต์ก่อนเข้านอน

จะเห็นได้ว่า รูปแบบการดำเนินกิจกรรมข้างต้น มีความครอบคลุมอย่างรอบด้าน ทั้งในเรื่อง
ของการเสริมสร้างความตระหนักในตนเอง การสร้างคุณค่าในตนเอง การป้องกันตนเอง รวมไปถึงแนวทางใน
การดำเนินชีวิตที่เหมาะสม ทั้งนี้ การได้ส่งเสริมค่านิยมและประพฤติดนที่เหมาะสมตามวัย จะเป็นกลไกสำคัญใน
การป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมได้

๘. การวางกระบวนการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย ประเด็นต่างๆ ดังนี้

(๑) การเตรียมการ ได้แก่ การเตรียมสถานที่ เช่น รูปแบบการจัดวางเก้าอี้/การวางสแตนด์กล่าว
รายงาน/ฉากข้อความแบล็คบอร์ด ในพิธีเปิด การจัดที่พักให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม (การจัดห้อง การเก็บกระเป๋า
กุญแจ) เป็นต้น และการเตรียมการแต่งกาย

(๒) กำหนดรายการมอบหมายความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละด้านทุกจุด ได้แก่

- พิธีกร
- การเชิญแขก
- การดูแลอุปกรณ์ในห้องประชุม เช่น ไมโครโฟน
- การดูแลอาหารว่าง/อาหารกลางวัน/อาหารเย็น ให้แก่วิทยากรและผู้เข้าร่วมกิจกรรม
- การดูแล/ช่วยเหลือให้กับวิทยากร เช่น การอำนวยความสะดวกวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ
ระหว่างการจัดกิจกรรม

- การบันทึกประเด็น สรุปสาระบทเรียน การบันทึกภาพกิจกรรม เพื่อรวบรวมถอดประเด็น
สู่การเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกัน

(๓) การลงทะเบียน ได้แก่ การจัดทำแบบฟอร์มการลงทะเบียน การเตรียมหลักฐานการเงิน
และการจัดเอกสารในกระเป๋าสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม

(๔) พิธีเปิด คำกล่าวเปิดและคำกล่าวรายงาน ให้กล่าวถึงที่มาและความสำคัญ หลักการและ
เหตุผล วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม ความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม ความคาดหวังที่ต้องการให้เกิด และ
ประโยชน์ของการจัดทำโครงการ ซึ่งอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย

/ (๕) การจัดกลุ่ม ...

(๕) การจัดกลุ่มนักเรียน เพื่อให้ได้กลุ่มที่มีความหลากหลายจากแต่ละโรงเรียน แต่ละระดับชั้น โดยจัดนักเรียนแยกตามกลุ่มสีเพื่อทำกิจกรรม ทำให้นักเรียนรู้จักเพื่อนใหม่ และรู้จักการสร้างปฏิสัมพันธ์

(๖) การดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชน ในสถานศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี เพื่อให้รู้เท่าทันและตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบการถูกหลอกไปค้าบริการทางเพศ เกิดความตระหนักในการระวังตนเองจากการถูกหลอก/ล่อลวงไปขายบริการทางเพศ ได้ทราบถึงข้อมูลเบื้องต้นของหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการค้าประเวณี และทราบถึงกระบวนการดำเนินงาน และทักษะการขอความช่วยเหลือและวิธีการเอาตัวรอดจากปัญหาที่ตนเองกำลังเผชิญ เช่น การตั้งสติ การคิดวิเคราะห์และวางแผน การไตร่ตรองก่อนลงมือทำอย่างรอบคอบ

(๗) การให้ความรู้ ความเข้าใจ และการศึกษาดูงานต้นแบบการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ ความหมาย หลักการ ทฤษฎี และตัวอย่างเศรษฐกิจพอเพียง โดยสะท้อนจากการตอบคำถาม เช่น การแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วนตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ การทำบัญชีรายรับรายจ่าย การออม การพึ่งตนเองในครอบครัว (การผลิตในระดับครัวเรือน เช่น การปลูกพืชผักสวนครัวทำแปลงสาธิตเพื่อบริโภค ทำนาปลอดสารพิษ การปลูกผลไม้ การปลูกเห็ด การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น) นักเรียนได้เห็นและเรียนรู้ตัวอย่างกิจกรรมที่น้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์แปรรูป น้ำยาล้างจาน กล้วยตาก การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การดูแลต้นไม้หลากหลายชนิด เป็นต้น นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการคิดวิเคราะห์และฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม

(๘) การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมนันทนาการ : ละลายพฤติกรรม ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ มีความตั้งใจและสนุกสนานในการร่วมกิจกรรม ทำให้มีสุขภาพจิตที่ดี มีเพื่อนใหม่ ได้ฝึกทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพ การสังเกต การสื่อสาร การเป็นผู้นำกลุ่ม และการสร้างความสามัคคี กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

(๙) การจัดกิจกรรมให้ความรู้และข้อคิดธรรมะกับการดำเนินชีวิต ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้สถานการณ์เสี่ยงและการใช้ชีวิตในสังคมอย่างปลอดภัย มีความรู้และได้ข้อคิดการดำเนินชีวิต เช่น การระวังภัยใกล้ตัว การน้อมนำธรรมะมาประยุกต์ใช้ ตลอดจนได้เรียนรู้ความรักของวัยรุ่นและปัญหาความรักในวัยรุ่น นำมาเป็นข้อคิด ข้อเตือนใจในการดำเนินชีวิต

๙. การเลือกวิทยากร

ในการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา เพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาการค้าประเวณี การคัดเลือกวิทยากรมีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอันมาก ซึ่งการคัดเลือกวิทยากร ต้องมีความพิถีพิถัน เป็นอย่างยิ่ง หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกวิทยากร ควรมีหลักเกณฑ์ดังนี้

๙.๑ มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในหัวข้อหรือเนื้อหาหลักสูตร ผู้จัดกิจกรรมควรที่จะมีการตรวจสอบวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ของวิทยากร ให้มีความรู้และประสบการณ์ตรงกับหัวข้อนั้นๆ โดยผู้จัดกิจกรรมหาวิทยากรได้ จากการสอบถามผู้มีประสบการณ์ ทำเนียบวิทยากร สืบค้นทางอินเทอร์เน็ต และ ผลงานวิชาการ

/ ๙.๒ มีความสามารถ ...

๙.๒ มีความสามารถในการถ่ายทอด สอนเรื่องยากให้เข้าใจได้ง่าย สอนสนุก นักเรียนสนใจฟัง
ชื่นชอบ ไม่น่าเบื่อ

๙.๓ มีการนำเสนอเนื้อหาได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม

ในการจัดกิจกรรมในยุคปัจจุบัน มีการใช้เทคนิคที่หลากหลายมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการใช้
เทคนิคโดยยึดวิทยากร อาจารย์ ครู เป็นศูนย์กลาง หรือใช้เทคนิคโดยยึดผู้เข้าร่วมกิจกรรม นักเรียน เป็นศูนย์กลาง
ซึ่งแต่ละเทคนิคมีรายละเอียดดังนี้

เทคนิคโดยยึดวิทยากร อาจารย์ ครู เป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วย

(๑) การบรรยาย (Lecture) เป็นการพูด โดยเน้นสอนเรื่องทฤษฎี เนื้อหาต่างๆ ตามหัวข้อที่ได้
กำหนดไว้ อาจมีการใช้สื่อต่างๆ ประกอบ เช่น สไลด์ รูปภาพ คลิปภาพยนตร์ ฯลฯ

(๒) การอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion) เป็นพูดอภิปรายโดยผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ
ส่วนใหญ่จะมีจำนวน ๓ - ๕ คน เป็นการพูดแสดงข้อคิดเห็น ข้อเท็จจริง ปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหา ตามหัวข้อ
ที่กำหนดเอาไว้

(๓) การสาธิต (Demonstration) เป็นการแสดงให้เห็นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนได้เห็นตัวอย่างจริงๆ
เช่น การสาธิตการประกอบอาหาร การสาธิตการพูดต่อหน้าทีชุมชน เป็นต้น

เทคนิคโดยยึดผู้เข้าร่วมกิจกรรม นักเรียน เป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วย

(๑) กิจกรรมนันทนาการ (Recreational Activity) เป็นการจัดหากิจกรรมต่างๆ เพื่อก่อให้เกิด
ความสนุกสนาน เกิดการแข่งขันกัน หรือก่อให้เกิดการละลายพฤติกรรม ซึ่งเกมส์เพื่อการศึกษาที่มีจำนวนมากและ
หลากหลาย ทั้งนี้ ควรเลือกเกมส์ให้ตรงกับวัตถุประสงค์

(๒) การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นกิจกรรมที่ให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็น
อิสระ เสรี ไม่มีคำว่า ผิดหรือถูก ไม่มีคำว่า ดีหรือไม่ดี เมื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นโดยทั่วถึงแล้ว
วิทยากรควรนำมาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่บทสรุป

(๓) กรณีศึกษา (Case study) เป็นการนำเรื่องราวจริง มานำเสนอเพื่อให้ได้เกิดการแก้ไข
ปัญหาและเกิดการตัดสินใจ ซึ่งกรณีศึกษาที่ดีควรมีลักษณะคล้ายหรือสอดคล้องกับปัญหาต่างๆ ที่ผู้เข้าร่วม
กิจกรรมประสบ

(๔) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) มีลักษณะคล้ายกับกรณีศึกษาแต่เพื่อให้ได้เห็น
ภาพชัดเจนยิ่งขึ้น จึงให้ได้มีการเล่นการแสดงบทบาทสมมติต่างๆ จากสถานการณ์ที่จำลองมาจากสถานการณ์จริงๆ

(๕) การสัมมนา (Seminar) เป็นการประชุมหรือพูดคุยกัน เกี่ยวกับปัญหาหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง
ซึ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสนใจหรือประสบพบเจอกับปัญหาในเรื่องเดียวกัน

ฉะนั้น การเลือกวิทยากร จึงจำเป็นที่จะต้องรู้จักการผสมผสานเทคนิคต่างๆ สำหรับการจัด
กิจกรรมครั้งนี้ มีการใช้เทคนิคที่หลากหลายมากมาย เช่น มีการบรรยาย อภิปราย มีการระดมความคิดเห็น
การแบ่งกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นร่วมถอดบทเรียนและนำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อย มีการจัดกิจกรรมเดินขบวน
รณรงค์ มีกิจกรรมนันทนาการและการแสดงบทบาทสมมติ กิจกรรมกลุ่มศึกษาดูงาน กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ : ละลาย
พฤติกรรม กิจกรรมเคารพธงชาติ การออกกำลังกายตอนเช้า และสวดมนต์ก่อนเข้านอน ฯลฯ เพื่อให้มีความสอดคล้อง

/ กับวัตถุประสงค์ ...

กับวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม และก่อให้เกิดประสิทธิภาพกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ มากที่สุด ทั้งนี้การผสมผสานเทคนิคต่างๆ จึงเป็นหน้าที่ของวิทยากรที่จะต้องวิเคราะห์แล้วตัดสินใจเลือกใช้เทคนิคต่างๆ ที่เหมาะสม

ข้อสังเกต ก่อนดำเนินการ ผู้จัดที่รับผิดชอบด้านวิทยากร ต้องเตรียมประเด็นที่คาดหวัง/อยากให้เป็น/อยากให้เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ จึงต้องมีการเตรียมวิทยากรโดยร่วมวางแผน แลกเปลี่ยนประเด็นหลักการ/เนื้อหา/วิธีการ ให้ชัดเจน พร้อมเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่วิทยากรต้องใช้ ให้พร้อมการใช้งาน

๑๐. สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

การเลือกสื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมให้เหมาะกับวัตถุประสงค์ ในขั้นต้นจะต้องพิจารณาเป้าหมายของวัตถุประสงค์เป็นหลัก โดยวิเคราะห์เนื้อหาของวัตถุประสงค์เกี่ยวกับ จุดสำคัญ ลักษณะของการสื่อความหมาย จากนั้นจึงเลือกลักษณะของสื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาของวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการใช้สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

(๑) เพื่อให้ประสบการณ์ตรง (Direct Experience) และเป็นจริงแก่นักเรียน ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

(๒) เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี โดยเราให้นักเรียน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้มากที่สุดและเข้าใจได้โดยง่าย มีความสนใจในเนื้อหาอย่างต่อเนื่องตามขั้นตอน และตลอดเวลา

(๓) เพื่อให้นักเรียน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทำให้เกิดทักษะความสามารถ เนื่องจากได้เรียนรู้ด้วยการลงมือทดลองและฝึกปฏิบัติ (Learning by doing) เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

(๔) เพื่อให้นักเรียน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกล้าแสดงออกทางความคิด และการแสดงบทบาทอย่างสมควรและโดยสมเหตุสมผลตามแนวทางที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม

(๕) เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี (Interaction) ระหว่างนักเรียน ผู้เข้าร่วมกิจกรรม และวิทยากร การจำแนกประเภทของสื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม มีดังนี้

(๑) การจำแนกประเภทของสื่อ อุปกรณ์ โดยพิจารณาจากลักษณะการรับรู้ของนักเรียน ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- สื่อที่เป็นภาพ (Visual Media) ประกอบด้วย ภาพที่ไม่ต้องฉาย (Non-Projected) ได้แก่ ภาพบนกระดาน ภาพจากแผ่นภาพ ภาพจากหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่างๆ และภาพที่ต้องฉาย (Projected) ได้แก่ ภาพจากเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์

- สื่อที่เป็นเสียง (Audio Media) ได้แก่ สื่อประเภทเสียงที่ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ เช่น เทปบันทึกเสียง วิทยุ เป็นต้น

- สื่อที่เป็นทั้งภาพและเสียง (Audio-Visual Media) เช่น สไลด์ประกอบเสียง ภาพยนตร์ที่มีเสียง (Sound-film) เทปโทรทัศน์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) และมัลติมีเดีย เป็นต้น

(๒) การจำแนกประเภทของสื่อ อุปกรณ์ ในทางเทคโนโลยีการศึกษา อาจจำแนกได้เป็น

- อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ เทคโนโลยี อาทิ ภาพยนตร์ (Instructional Film) เป็นการเปิดภาพยนตร์ให้นักเรียน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมดูจนจบ และให้แสดงความคิดเห็นต่างๆ แล้วจึงหาข้อสรุป เทปบันทึกเสียง คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI - Computer Aided Instruction) หรือซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์อื่นๆ เนื่องจากยุคปัจจุบัน คอมพิวเตอร์มีความทันสมัย จึงสามารถทำอะไรได้อย่างมากมาย เป็นต้น

- วัสดุที่เสนอความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ เช่น ตำรา หนังสือ เอกสาร ใบเนื้อหาและใบงาน (Book or text/Information and Worksheets) แบบฝึกกิจกรรม คู่มือ รูปภาพ โปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นภาพ (Wall Charts) ของจริง (Real Objects) ของตัวอย่าง หุ่นจำลอง (Models) เป็นต้น

- การสื่อความหมายในการจัดกิจกรรม บางครั้งไม่อาจทำได้ด้วยเครื่องมืออุปกรณ์หรือวัสดุ แต่จะต้องอาศัยเทคนิคหรือวิธีการ (Technique and Method) เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียน ผู้เข้าร่วมกิจกรรม หรือใช้ทั้งวัสดุอุปกรณ์และวิธีการไปพร้อมๆ กัน แต่เน้นที่วิธีการเป็นสำคัญ เช่น อุปกรณ์ทดลอง/สาธิต (Experimental/Demonstration Sets) การสาธิตประกอบการใช้เครื่องมือเครื่องจักร การทดลอง การแสดงบทบาท การแสดงละคร บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การทำโครงการ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

หลักการเลือกสื่อ อุปกรณ์ที่เหมาะสม สำหรับใช้ในการจัดกิจกรรม มีดังนี้

- (๑) สื่อนั้นต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาหรือหลักสูตร
- (๒) เลือกสื่อที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่จะให้ผลต่อการจัดกิจกรรมมากที่สุด ช่วยให้นักเรียน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจเนื้อหาได้ดี
- (๓) เป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้ และประสบการณ์ของนักเรียน ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

(๔) สื่อนั้นควรสะดวกในการใช้ มีวิธีใช้ไม่ซับซ้อนยุ่งยากจนเกินไป

(๕) ต้องเป็นสื่อที่มีคุณภาพเทคนิคการผลิตที่ดี และมีความชัดเจน

ในการจัดกิจกรรม สื่อและอุปกรณ์นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้กิจกรรมดำเนินไปได้จนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม มีหลายประเภท จะต้องตระหนักในคุณค่าของสื่อและสามารถเลือกใช้งานได้อย่างถูกต้อง เจื่อนไซที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เลือกใช้สื่อแต่ละประเภท ได้แก่ เจื่อนไซที่เกี่ยวกับเนื้อหาหรือหลักสูตร ตัวนักเรียน ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม และเกี่ยวกับวิทยาการด้วย

๑๑. การประเมินผลการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าประเวณี เป็นการสร้างกลไกเครือข่ายการขับเคลื่อนการป้องกันการค้าประเวณี และเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นหญิงต้องเรียนรู้เพื่อเข้าใจถึงสถานการณ์ทางสังคม จะได้มีทักษะหรือภูมิคุ้มกันในการป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ให้รอดพ้นจากสถานการณ์ปัญหาต่างๆ และสามารถปรับตัวได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ การได้ส่งเสริมค่านิยมและประเพณีที่เหมาะสมตามวัย ตลอดจนร่วมกันสอดส่องดูแลพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการค้าประเวณี จะเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ได้ต่อไป

/ จากกร ...

จากการประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม พบว่า เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม จะเปลี่ยนแปลงแนวความคิดและปรับตัวไปในทางบวกมากขึ้น ปรับทัศนคติดีขึ้น จะใส่ใจตัวเอง ได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีป้องกันตนเองจากการถูกล่อลวงเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี ได้ความรู้ เจาะลึกทุกประเด็น ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง รู้สึกขอบคุณกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองคุ้มครองและพัฒนาอาชีพมากที่สุดที่ได้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมและสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อสะท้อนปัญหา พร้อมข้อคิดและวิธีการในการแก้ไขปัญหาการค้าบริการทางเพศ การจัดกิจกรรมครั้งนี้ดีมาก เป็นโครงการที่ดีที่สุด จึงอยากให้มีการจัดกิจกรรมแบบนี้อย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ หากได้มีผลกีดกันและสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อต่อยอด ขยายผล พร้อมกับจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับสถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายระดับพื้นที่ เพื่อมุ่งสร้างแกนนำในสถาบันการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ผ่านกลไก “ชมรม” ในการขับเคลื่อนงานเชิงป้องกันด้านการค้าประเวณีได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลการนำเสนอของนักเรียน ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ในประเด็นต่างๆ

ประเด็น	รายละเอียด
ทัศนคติเกี่ยวกับการขายบริการทางเพศ	<ul style="list-style-type: none">- เป็นอาชีพที่ไม่สุจริต เสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์- เป็นอาชีพที่สังคมรังเกียจ และคนรอบข้างไม่ยอมรับ- เป็นอาชีพที่ผิดกฎหมาย สังคมมองในแง่ลบ- การขายบริการทางเพศส่งผลเสียโดยรวมต่อสังคม และสภาพจิตใจของผู้ขายบริการ
สาเหตุ/มูลเหตุจูงใจของการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี	<ul style="list-style-type: none">- เป็นอาชีพที่คิดว่าเป็นงานสบาย ได้เงินง่าย หรืออาจถูกพูดโน้มน้าวจิตใจจนหลงเชื่อและขาดความยั้งคิด- ค่านิยมฟุ้งเฟ้อ สรุ่ยสุร่าย- สื่อออนไลน์ในปัจจุบัน เปิดกว้างมากขึ้น ใช้สื่อออนไลน์ในทางที่ผิด ทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของการถูกล่อลวงไปขายบริการทางเพศได้ง่ายขึ้น- ปัญหาความยากจน ฐานะทางเศรษฐกิจ การขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว ครอบครัวขาดความอบอุ่น รวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม- พฤติกรรมเสพติด เสพติด มั่วสุม- ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การรักสนุก ขาดสติ เชื่อใจและไว้ใจคนง่าย- ความอยากรู้อยากลอง

/ ประเด็นสถานที่ ...

ประเด็น	รายละเอียด
สถานที่และเทศกาลงานต่างๆ ที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการถูกล่อลวง	<p>สถานที่ : โรงแรม่านรูด, ผับ, บ้าน, ดิกร้าง, อาบอบนวด, ร้านเกม, ห้างสรรพสินค้า, หอพัก, โรงพยาบาล เป็นต้น</p> <p>เทศกาลงานต่างๆ : เทศกาลลอยกระทง, เทศกาลปีใหม่, วันวาเลนไทน์, วันสงกรานต์, เทศกาลฟุตบอลพรีเมียร์ลีก, กิจกรรมงานเลี้ยงรุ่น, วันคริสต์มาส, จัดงานวันคล้ายวันเกิด, เทศกาลฮาโลวีน, ทุกวันมีความเสี่ยง</p>
อาชีพที่เสี่ยงต่อการถูกล่อลวง	<ul style="list-style-type: none"> - พรตตี้, โคโยตี้, พนักงานเสิร์ฟ, พนักงานอาบอบนวด, นักร้อง, นักเรียน, นักศึกษา, นักดนตรี, ช่างเสริมสวย, แคนเซอร์, เพื่อนเที่ยว
ผลกระทบจากการถูกล่อลวง	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ - มีปัญหาการเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน เรียนไม่จบ - ถูกดูหมิ่น/เหยียดหยาม จากคนในสังคม - บางกรณีเกิดปัญหาทางจิต มีอาการซึมเศร้า - ทำให้บิดามารดา บุคคลในครอบครัว เสียใจ ผิดหวัง
วิธีการป้องกันตนเองเพื่อไม่ให้เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มั่วสุมยาเสพติด - ไม่ควรอยู่ในที่เปลี่ยว ที่อโคจร และไม่ไปไหนคนเดียว - ไม่แต่งกายล่อแหลม - ไม่ควรไว้ใจคนแปลกหน้า - ไม่ควรเที่ยวกลางคืน หรือในยามวิกาล - รู้จักประมาณตน พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ไม่สุรุ่ยสุร่าย - รู้จักใช้ทักษะการปฏิเสธ ไม่เชื่อคนง่าย ไม่เห็นแก่รายได้จำนวนมาก - ใช้สื่อออนไลน์อย่างระมัดระวัง - ไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร - ปรึกษาผู้ปกครองเป็นคนแรกเวลาประสบปัญหาต่างๆ

ประเด็น	รายละเอียด
วิธีการป้องกันตนเองเพื่อไม่ให้เข้าสู่กระบวนการการค้าประเวณี	<ul style="list-style-type: none">- มีสติ รู้จักคิดก่อนทำ- เห็นคุณค่า และศักดิ์ศรีในตนเอง- หลีกเลี่ยงการอยู่กับเพศตรงข้ามในที่ลับตาคน- ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนขาดสติ- ไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุข- ไม่ดื่ม สูดดมสิ่งของที่ผู้อื่นให้- ศึกษาข้อมูลก่อนการเดินทางไปต่างประเทศสังเกตจากคำชักชวนที่ไม่เกินความจริงและรอบคอบในการอ่านเอกสารสัญญา- หากมีปัญหาทางการเงิน เศรษฐกิจ ควรหาทางออกโดยวิธีอื่นไม่ใช่การขายบริการทางเพศ- ถ้าถูกบังคับให้ค้าประเวณี ให้แจ้งเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง- ให้รู้จักรักษานวลสงวนตัว- ให้รู้จักเฉลียวใจ ระวัง ไม่เปิดโอกาสให้เกิดความเสี่ยง- รู้จักการคบคน- เชื่อฟังคำสอนพ่อแม่ และผู้ปกครอง- ทัศนคติการป้องกันตัว
วิธีเอาตัวรอดเมื่อถูกหลอกไปขายบริการทางเพศ	<ul style="list-style-type: none">- สำเนาเอกสาร สัญญาการทำงาน นำติดตัวไว้ และมอบให้คนทางบ้าน หากเกิดเหตุฉุกเฉินจะได้มีผู้ช่วยเหลือได้- จดจำเบอร์โทรศัพท์ ของหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน อาทิเช่น<ol style="list-style-type: none">๑) ศูนย์ช่วยเหลือสังคม กระทรวง พม. ๑๓๐๐๒) ศูนย์ดำรงธรรม ๑๕๖๗- มีสติ โทรศัพท์ขอความช่วยเหลือจากตำรวจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง